

საერთაშორისო
გამჭვირვალობა
საქართველო

ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება

2013 წლის საპრეზიდენტო არჩევნებისთვის

შუალედური ანგარიში

2013 წლის 24 ოქტომბერი

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება 2013 წლის საპრეზიდენტო არჩევნებისთვის

შუალედური ანგარიში

2013 წლის 24 ოქტომბერი

კვლევის ავტორები:

გიგი ჩიხლაძე
ანდრია ნადირაძე

კვლევის ხელმძღვანელი:

ლევან ნატროშვილი

ამ ანგარიშის გამოცემა შესაძლებელი გახდა ამერიკელი ხალხის მხარდაჭერით „ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს“, USAID-ის მეშვეობით. გამოთქმული შეხედულებები ეკუთვნის მხოლოდ „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველოს“ და შესაძლოა, არ გამოხატავდეს საარჩევნო სისტემების საერთაშორისო ფონდს, USAID-ის ან ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის შეხედულებებს.

სარჩევი

I. შესავალი	3
II. ძირითადი მიგნებები და ტენდენციები	4
III. რას გულისხმობს ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენება საარჩევნო მიზნით.....	6
IV. სამართლებრივი ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება	8
1. სალომე ზურაბიშვილის საქმე.....	8
2. პრეზიდენტის მიერ პირობითი მსჯავრისა და ნასამართლეობის მოხსნა	9
3. პრეზიდენტის მიერ საქართველოს მოქალაქეობის მინიჭება თურქეთში მცხოვრები ეროვნებით ქართველებისთვის.....	9
4. აბიტურიენტთა მეორადი ჩარიცხვები	10
V. ძალისმიერი ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება.....	11
1. ივანე მერაბიშვილის საქმე	11
2. სხვა შემთხვევები.....	12
VI. ინსტიტუციური და მედია ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება.....	16
1. საჯარო მოხელეების მონაწილეობა საარჩევნო აგიტაციაში	16
2. თანამდებობის პირის გათავისუფლება საარჩევნო კოდექსის დარღვევით	18
3. სააგიტაციო მასალების განთავსება.....	18
3. საბიუჯეტო უწყებებში დასაქმებულ მხარდამჭერთა მობილიზება.....	19
4. მედიარესურსის გამოყენება	21
VII. ფინანსური ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება.....	22

I. შესავალი

2012 წლის საპარლამენტო არჩევნების შედეგად საქართველოში არჩევნების გზით პირველად შეიცვალა ხელისუფლება, რაც ქვეყნის განვითარებისთვის მნიშვნელოვანი წინგადადგმული ნაბიჯი იყო. მომავალი საპრეზიდენტო არჩევნები ქართული დემოკრატიისთვის მორიგი ტესტი იქნება. წინა არჩევნების დროს ერთ-ერთი მთავარი პრობლემა საარჩევნო მიზნებით ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენება იყო. ადმინისტრაციული რესურსები, როგორც წესი, მმართველი პარტიის სასარგებლოდ გამოიყენებოდა, რაც საარჩევნო გარემოს სერიოზულ ზიანს აყენებდა. ამასთანავე, სახელმწიფოს მიერ განსხვავებული პოლიტიკური აზრის მქონე პირთა სხვადასხვა ხერხით შევიწროება მნიშვნელოვნად ლახავდა ადამიანის უფლებებს.

სწორედ ამიტომ საარჩევნო მიზნებით ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენების შეზღუდვას ძალიან დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს. „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო“ ამ საკითხს წლებია, რაც სწავლობს და აკვირდება. ამჯერად წარმოგიდგინთ შუალედურ ანგარიშს, რომელიც 2013 წლის 1 ივლისიდან 23 ოქტომბრამდე პერიოდის მონიტორინგს მოიცავს. ცნობისათვის, საპრეზიდენტო არჩევნების თარიღი 1 ივლისს გამოცხადდა და სწორედ ამ დღიდან ოფიციალურად დაიწყო წინასაარჩევნო პერიოდი.

კვლევისას გამოყენებულ მეთოდოლოგიას რაც შეეხება, ჩვენი ორგანიზაციის იურისტები საანგარიშო პერიოდში აღნუსხავდნენ ყველა შემთხვევას, რომლის დროსაც შეიძლება ადგილი ჰქონოდა საარჩევნო მიზნით ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენებას ან მსგავსი ეფექტის მქონე ქმედებას. ეს ფაქტები შესწავლილი და გადამოწმებული იქნა ორგანიზაციის იურისტების, სამი რეგიონული ოფისისა და ხუთი რეგიონული კოორდინატორის მიერ. გარდა ამისა, იურისტების მიერ გადამოწმებულ იქნა რელევანტური შემთხვევების ქართულ საარჩევნო კანონმდებლობასა და საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობა. სამართალდარღვევების შესახებ ინფორმაცია სათანადო სახელმწიფო უწყებებს გადაეგზავნა.

შუალედური ანგარიში თავდაპირველად მიმოიხილავს კვლევის ძირითად მიგნებებსა და ტენდენციებს, შემდეგ, განმარტებული იქნება ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენების არსი და ტიპები. მომდევნო თავები კი ადმინისტრაციული რესურსების შესაძლო გამოყენების კონკრეტული შემთხვევებს მიმოიხილავს.

არჩევნების შემდეგ „საერთაშორისო გამჭვირვალობა – საქართველო“ ამ თემაზე გამოსცემს საბოლოო ანგარიშს, სადაც მოცემულ საკითხებთან ერთად შეფასებული იქნება სამართლიანი და თავისუფალი არჩევნებისათვის უწყებათაშორისი კომისიის, პარლამენტის ინტერფრაქციული ჯგუფის, ცენტრალური საარჩევნო კომისიისა და სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მუშაობა. გარდა ამისა, საბოლოო ანგარიშში წარმოდგენილი იქნება რეკომენდაციები.

II. ძირითადი მიგნებები და ტენდენციები

2013 წლის 1 ივლისიდან 23 ოქტომბრამდე ჩვენ მიერ განხორციელებულმა მონიტორინგმა აჩვენა, რომ, 2012 წლის საპარლამენტო არჩევნებთან შედარებით, ამ პერიოდში გაცილებით ნაკლები იყო ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნებით გამოყენების შემთხვევები, რაც საარჩევნო გარემოს უფრო მშვიდ და კონკურენტულად წარმოაჩინდა.

ძალისმიერი რესურსები

პირველ რიგში, აღსანიშნავია, რომ საანგარიშო პერიოდში არ დაფიქსირებულა უშუალოდ საარჩევნო მიზნებისთვის სახელმწიფოს ძალისმიერი რესურსების მასიური გამოყენების ფაქტები, რაც გასული წლის წინასაარჩევნო პერიოდთან შედარებით უდავოდ მნიშვნელოვანი პროგრესია. ძალისმიერი ადმინისტრაციული რესურსი გულისხმობს პოლიტიკური ოპონენტების, მათი მხარდამჭერებისა და ამომრჩევლების წინააღმდეგ სახელმწიფოს უკანონო ძალადობრივი მექანიზმების გამოყენებას, მათ შორის, პოლიტიკური ნიშნით ადამიანების დაკავებას, დაშინებას, ცემას, მუქარას, სამსახურიდან გათავისუფლებასა და სხვა სახის ზეწოლას.

ამ კუთხით აღსანიშნავია ხარაგაულში მომხდარი ფაქტი, როდესაც 20 ოქტომბერს, დილის 6 საათზე „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ საპრეზიდენტო კანდიდატის დავით ბაქრაძის ხარაგაულის შტაბის წევრის, ხარაგაულის რაიონის სოფელ ფარცხნალის შტაბის უფროსისა და ხარაგაულის საკრებულოს წევრის „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობიდან“ ნინო ფხალაძის ოჯახში შევიდა ხარაგაულის პოლიციის რაიონული სამმართველოს უფროსი დავით კაპანაძე პოლიციის ათ თანამშრომელთან ერთად. გავრცელებული ცნობებით, ნინო ფხალაძის ოჯახში იარაღისა და ასაფეთქებელი ნივთიერების არსებობასთან დაკავშირებით პოლიციას ოპერატიული ინფორმაცია გააჩნდა, თუმცა პოლიციელებმა ვერ აღმოაჩინეს ცეცხლსასროლი იარაღი.

საანგარიშო პერიოდში სავარაუდო ზეწოლის რამდენიმე ისეთი ფაქტი დაფიქსირდა, რომლებიც შეიძლება პირდაპირ კავშირში არ არის საპრეზიდენტო არჩევნებთან, თუმცა არჩევნების სამართლიან და კონკურენტულ გარემოში ჩატარებისთვის ასეთი შემთხვევების თავიდან აცილება მნიშვნელოვანია. რამდენიმე მუნიციპალიტეტის საკრებულოებსა და გამგეობებში მაღალი თანამდებობის პირები მათ წინააღმდეგ განხორციელებულ ზეწოლაზე საუბრობდნენ. აქ ძირითადად იგულისხმება ბოლნისისა და ახმეტის საკრებულოებში მიმდინარე მოვლენები, რასაც საბოლოო ჯამში ამ საკრებულოების თავმჯდომარეების თანამდებობიდან გადაყენება მოჰყვა.

სამართლებრივი რესურსები

საპრეზიდენტო არჩევნებისწინა პერიოდში ასევე დაფიქსირდა სახელმწიფოს სამართლებრივი რესურსების საარჩევნო მიზნით სავარაუდო გამოყენების რამდენიმე შემთხვევა. კერძოდ, საუბარია ცესკოს მიერ სალომე ზურაბიშვილის საპრეზიდენტო კანდიდატად რეგისტრაციაზე უსაფუძვლო უარის თქმის შემთხვევაზე და, ასევე, საქართველოს პრეზიდენტის ორ გადაწყვეტილებაზე, რომელთა საფუძველზეც ბევრი ადამიანი შეიწყალეს და ათასობით ადამიანს საქართველოს მოქალაქეობა მიანიჭეს. ამ ტიპის რესურსების სავარაუდო გამოყენებად ასევე შეიძლება ჩაითვალოს სექტემბერში განათლების სამინისტროს მიერ აბიტურიენტთა მეორადი ჩარიცხვების დაშვებაც.

ინსტიტუციური რესურსები

საანგარიშო პერიოდში სახელმწიფოს ინსტიტუციური რესურსები, სხვა რესურსებთან შედარებით, საარჩევნო მიზნებით ყველაზე ხშირად გამოიყენებოდა. განსაკუთრებით აღსანიშნავია საჯარო მოხელეების საარჩევნო აგიტაციაში უკანონო მონაწილეობის ხშირი ფაქტები. ასეთი შემთხვევები დაფიქსირდა, ზუგდიდში, ფოთსა და ჩოხატაურში.

2012 წლის საპარლამენტო არჩევნებთან შედარებით, მიმდინარე წელს ნაკლებად შეინიშნებოდა საბიუჯეტო დაწესებულებების თანამშრომლების იძულებითი მობილიზაცია აგიტაციაში მონაწილეობის მისაღებად. რამდენიმე მუნიციპალიტეტში ასეთი ქმედება, ჩვენი დაკვირვებით, უფრო მეტად ნებაყოფლობითი იყო, ვიდრე – იძულებითი.

აღსანიშნავია, რომ ინსტიტუციური ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნებით გამოყენების ფაქტებზე ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას რამდენჯერმე მივმართეთ, რადგანაც, ჩვენი აზრით, საარჩევნო კოდექსის დარღვევას ჰქონდა ადგილი, თუმცა ცესკომ ჩვენი საჩივრების ძირითადი ნაწილი, ჩვენი აზრით, უსაფუძვლო მიზეზებით არ დააკმაყოფილა.

ფინანსური რესურსები

საპრეზიდენტო არჩევნებისწინა პერიოდში ამ ტიპის ადმინისტრაციული რესურსის გამოყენებას თითქმის არ ჰქონია ადგილი. დაფიქსირდა ერთი შემთხვევა აჭარაში, როდესაც ადგილობრივი ბიუჯეტის ცალკეული პროგრამების დაფინანსება 1 ივლისის შემდეგ გაიზარდა, რაც კანონდარღვევა იყო, ვინაიდან წინასაარჩევნო პერიოდში ბიუჯეტის ნებისმიერი პროგრამის ზრდა აკრძალულია. მოგვიანებით კანონში შევიდა ცვლილება, რომლის მიხედვითაც, საბიუჯეტო პროგრამების ზრდა არჩევნებამდე 2 თვის განმავლობაში შეიზღუდება და არა – წინასაარჩევნო პერიოდის დროს. აქედან გამომდინარე, რადგანაც ზემოთ ნახსენები ცვლილებები არჩევნებამდე 2 თვეზე ადრე განხორციელდა ეს ქმედებები სასამართლომ კანონდარღვევად არ მიიჩნია.

III. რას გულისხმობს ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენება საარჩევნო მიზნით

სახელმწიფოს ადმინისტრაციული რესურსის და მისი საარჩევნო მიზნით გამოყენების ზუსტი და საყოველთაოდ მიღებული დეფინიცია არც ქართულ და არც საერთაშორისო კანონმდებლობაში არ არსებობს, თუმცა ამ საკითხს არაერთი საერთაშორისო დოკუმენტი ეხება და ცდილობს მასთან დაკავშირებით გარკვეული სახის ერთგვაროვანი მიდგომა ჩამოაყალიბოს. ამ დოკუმენტებისა და მეცნიერთა მოსაზრებების ანალიზზე დაყრდნობით, შესაძლოა ჩამოვყალიბოთ ადმინისტრაციული რესურსების შემდეგი სახეები¹:

ა ადმინისტრაციული რესურსის ტიპი	საარჩევნო მიზნით გამოყენების მაგალითი
სამართლებრივი (საკანონმდებლო და მარეგულირებელი) რესურსები	საკანონმდებლო, აღმასრულებელი და სასამართლო ორგანოების რომელიმე პარტიის ან კანდიდატის საარჩევნო ინტერესების სასარგებლოდ გამოყენება
სტიტუციური რესურსები	წინასაარჩევნო ღონისძიებების ორგანიზება-ჩატარებისთვის სახელისუფლებო სტრუქტურების საოფისე ტექნიკის, სატრანსპორტო საშუალებების, შენობა-ნაგებობების, დაქვემდებარებული საჯარო მოხელეების და სახელმწიფოს თანხებით დაფინანსებული სხვა მატერიალური და ადამიანური რესურსების გამოყენება
უინანსური რესურსები	ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების საბიუჯეტო რესურსების მიმართვა რომელიმე პარტიის ან კანდიდატის წინასაარჩევნო კამპანიის ხელშეწყობისთვის
აღისმიერი რესურსები	პოლიტიკური ოპონენტების, მათი მხარდამჭერებისა და ამომრჩევლების წინააღმდეგ სახელმწიფოს უკანონო ძალადობრივი მექანიზმების გამოყენება, მათ შორის, პოლიტიკური ნიშნით ადამიანების დაკავება, დაშინება, ცემა, მუქარა, სამსახურიდან გათავისუფლება და სხვა სახის ზეწოლა.
მედია რესურსები	სახელმწიფო ან/და მუნიციპალური ბიუჯეტებიდან დაფინანსებული მედიასაშუალებების მიერ რომელიმე პარტიის ან მისი კანდიდატის პრივილეგირებულ მდგომარეობაში ჩაყენება

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოს საარჩევნო კოდექსი ძალიან ვიწროდ განმარტავს ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენებას და ხშირ შემთხვევაში ბევრი საკითხი რეგულირების გარეშე რჩება. კერძოდ, ადმინისტრაციულმა ორგანომ შეიძლება განახორციელოს რიგი ქმედებები რითაც იგი კანონს არ დაარღვევს, თუმცა მის მიერ საზოგადოებისთვის გაწეული კონკრეტული სიკეთეები ისეთი სახით იქნეს მიწოდებული, რომ მას დიდი გავლენა

¹ Monitoring Election Campaign Finance: a handbook for NGOs, *Open Society Justice Initiative, 2004*

შეიძლება ჰქონდეს ამომრჩევლის ნებაზე. ასეთ შემთხვევებში, როგორც წესი, რთულად გასავლებაა ზღვარი სახელმწიფოსა და პარტიას შორის, რასაც ეუთოს 1990 წლის კოპენჰაგენის კონფერენციის დოკუმენტი² ითხოვს.

აქედან გამომდინარე, როდესაც ჩვენ ვსაუბრობთ ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენებაზე, მხედველობაში გვაქვს არამხოლოდ უშუალოდ ქართული კანონმდებლობის დარღვევა, არამედ კოპენჰაგენის დოკუმენტის სულისკვეთების წინააღმდეგ მიმართული ქმედებებიც.

² <http://www.osce.org/odihr/elections/14304>

IV. სამართლებრივი ადმინისტრაციული რესურსების

საარჩევნო მიზნით გამოყენება

სახელმწიფოს სამართლებრივი რესურსები ერთ-ერთი ყველაზე ძლიერი იარაღია პოლიტიკური ოპონენტების არათანაბარ პირობებში ჩასაყენებლად და მმართველი პარტიისთვის უპირატესი მდგომარეობის უზრუნველსაყოფად. ამგვარ რესურსებში სახელმწიფოს საკანონმდებლო, აღმასრულებელი და სასამართლო ხელისუფლებების საარჩევნო მიზნებით გამოყენება იგულისხმება. ასეთი ქმედებები შეიძლება იყოს კანონის იმგვარი ცვლილება, რომელიც მხოლოდ გარკვეულ პოლიტიკურ ჯგუფებს აზიანებს, კანონის არაერთგვაროვანი აღსრულება, არასამართლიანი სასამართლო გადაწყვეტილებების მიღება და სხვა.

2012 წლის საპარლამენტო არჩევნებთან შედარებით, საპრეზიდენტო არჩევნებისწინა პერიოდში ამ სახის ადმინისტრაციული რესურსი მხოლოდ რამდენიმე შემთხვევაში შეიძლებოდა ყოფილიყო გამოყენებული. ასევე აღსანიშნავია, რომ წინა არჩევნებისას ამ კუთხით ყველაზე „აქტიური“ სახელმწიფო უწყების - სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მუშაობა საპრეზიდენტო არჩევნებისწინა პერიოდში შეუდარებლად უფრო მშვიდი და პასიურიც კი იყო. რაც შეეხება კონკრეტულ ფაქტებს, ოთხი მათგანი არის აღსანიშნავი.

1. სალომე ზურაბიშვილის საქმე

2013 წლის 3 სექტემბერს სალომე ზურაბიშვილს, რომელიც როგორც საქართველოს, ისე საფრანგეთის მოქალაქეა, ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ (ცესკო) პრეზიდენტობის კანდიდატად რეგისტრაციაზე უარი უთხრა. ამის მიზეზად ცესკომ საქართველოს კონსტიტუციის 29-ე მუხლის 1¹ პუნქტი მოიყვანა, რომლის მიხედვითაც, პრეზიდენტობის თანამდებობა არ შეიძლება ეკავოს საქართველოს იმ მოქალაქეს, რომელიც იმავდროულად უცხო ქვეყნის მოქალაქეა.³

აღსანიშნავია, რომ არც საარჩევნო კოდექსი და არც საქართველოს კონსტიტუცია არ მოითხოვს, რომ პრეზიდენტობის კანდიდატს ჰქონდეს მხოლოდ საქართველოს მოქალაქეობა. კონსტიტუციის 70-ე და საარჩევნო კოდექსის 96-ე მუხლებში, რომლებიც პრეზიდენტობის კანდიდატად დარეგისტრირებისთვის სავალდებულო კრიტერიუმების საკმაოდ დეტალურ ჩამონათვალს მოიცავს, არაფერია ნათქვამი ორმაგ მოქალაქეობაზე. ერთადერთი რეგულაცია, რომელიც ორმაგი მოქალაქეობის აკრძალვას ეხება, ეს არის კონსტიტუციის 29-ე მუხლის 1¹ პუნქტი, თუმცა აღნიშნული მუხლი ორმაგი მოქალაქეობის მქონე პირს საქართველოს პრეზიდენტის თანამდებობის დაკავებას უკრძალავს და არა – არჩევნებში მონაწილეობის მიღებას. შესაბამისად, თუ ორმაგი მოქალაქეობის მქონე პირი გაიმარჯვებს არჩევნებში, იგი უბრალოდ დატოვებს სხვა ქვეყნის მოქალაქეობას და კონსტიტუცია არ დაირღვევა.

ამასთანავე, სამართლებრივი აქტის თანაზომიერებისა და პროპორციულობის პრინციპი მოითხოვს, რომ კანონის (კონსტიტუციის) მიზნის მისაღწევად გამოყენებულ იქნეს უფლების ყველაზე უფრო ნაკლებად შემზღუდველი ზომა. მიგვანჩნია, რომ 29-ე მუხლის 1¹ პუნქტის მიზანი - საქართველოს პრეზიდენტის თანამდებობა დაიკავოს მხოლოდ საქართველოს მოქალაქემ, თავისუფლად მიღწევადი იქნებოდა, თუ სალომე ზურაბიშვილს მიეცემა კანდიდატად

³ <http://www.civil.ge/geo/article.php?id=27284>

რეგისტრაციის უფლება და გამარჯვების შემთხვევაში იგი დატოვებდა საფრანგეთის მოქალაქეობას.

გარდა ამისა, 29-ე მუხლის 1¹ პუნქტი კონსტიტუციას მოგვიანებით დაემატა და თუ კანონმდებლის მიზანი იყო ის, რომ იგი გავრცელებულიყო კანდიდატზეც, მაშინ ეს ნორმა დაემატებოდა არა 29-ე მუხლს, არამედ 70-ე მუხლს (სწორედ ეს მუხლი ადგენს პრეზიდენტობის კანდიდატად რეგისტრაციის სავალდებულო მოთხოვნებს) ან საარჩევნო კოდექსში დაზუსტდებოდა, რომ ორმაგ მოქალაქეს არ აქვს არჩევნებში მონაწილეობის მიღების უფლება, ან კიდევ ამ პუნქტის ტექსტი ჩამოყალიბდებოდა იმგვარად, რომ იგი კანდიდატად რეგისტრაციაზეც გავრცელებულიყო.

სალომე ზურაბიშვილი საკმაოდ ცნობილი პოლიტიკოსია საქართველოში და მაღალი ალბათობით ის ერთ-ერთი პერსპექტიული კანდიდატი იქნებოდა 2013 წლის საპრეზიდენტო არჩევნებზე, რომელიც ასევე კონკურენციას გაუწევდა სხვა ძლიერ პრეტენდენტებსაც.

აქედან გამომდინარე, მიგვაჩნია, რომ სალომე ზურაბიშვილისთვის არამართლზომიერად არჩევნებში მონაწილეობის უფლების შეზღუდვა, სავარაუდოდ, წარმოადგენს სამართლებრივი რესურსების საარჩევნო მიზნებისთვის გამოყენებას.

2. პრეზიდენტის მიერ პირობითი მსჯავრისა და ნასამართლეობის მოხსნა

2013 წლის 19 აგვისტოს საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილი გამოვიდა ინიციატივით, პირობითი მსჯავრი და ნასამართლეობა ინდივიდუალური შეწყალების აქტებით მოუხსნას „ათიათასობით ადამიანს“. ეს ინიციატივა ეხება ყველა დანაშაულს, გარდა ისეთი მძიმე დანაშაულებისა, როგორცაა: განზრახ მკვლელობა, მათ შორის, დამამძიმებელ გარემოებებში; დედის მიერ ახალშობილის განზრახ მკვლელობა და ა.შ.⁴

მიუხედავად იმისა, რომ ამ ქმედებით არ დარღვეულა კანონი, იმ ფონზე როდესაც პრეზიდენტი 2006 წელს დანაშაულის მიმართ „ნულოვანი ტოლერანტობის“ ინიციატივით გამოვიდა და ხელისუფლებაში ყოფნის პერიოდში მისი მთავრობა საკმაოდ მკაცრ სისხლის სამართლებრივ პოლიტიკას ატარებდა, არჩევნებამდე მცირე ხნით ადრე ასეთი მასობრივი შეწყალება, მიმართული უნდა იყოს პირობითი მსჯავრისა და ნასამართლეობის მქონე პირთა, ასევე, მათი ოჯახების წინასაარჩევნოდ გულის მოსაგებად, რაც შეიძლება გაიგივებული იქნეს ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნებისათვის გამოყენებასთან.

3. პრეზიდენტის მიერ საქართველოს მოქალაქეობის მინიჭება თურქეთში

მცხოვრები ეროვნებით ქართველებისთვის

2013 წლის 14 ოქტომბერს საქართველოს პრეზიდენტმა მიხეილ სააკაშვილმა ადაფაზარის რაიონის ქალაქ საქარისა და გოლჭუკის სოფელ ნუსეთში მცხოვრებ ეთნიკურ ქართველებთან შეხვედრისას თქვა, რომ საქართველოს მოქალაქეობას თურქეთში მცხოვრები კიდევ 3000 თანამემამულე მიიღებს. მისივე განცხადებით, მან თურქეთში მცხოვრებ ათასამდე თანამემამულეს უკვე გადასცა საქართველოს მოქალაქეობა.⁵

საქართველოს კანონმდებლობით, საქართველოს მოქალაქეობის მინიჭება სწორედაც, რომ პრეზიდენტის უფლებამოსილებას განეკუთვნება, თუმცა

⁴ <http://www.civil.ge/geo/article.php?id=27244>

⁵ <http://goo.gl/a38SXn>

არჩევნებამდე რამდენიმე კვირით ადრე მასიურად ახალი ამომრჩევლების „შექმნა“, სავარაუდოდ არ არის საარჩევნო მოტივებისაგან თავისუფალი გადაწყვეტილება. მიუხედავად იმისა, რომ, ცესკოს განცხადებით, ეს პირები ვერ მიიღებენ საპრეზიდენტო არჩევნებში მონაწილეობას⁶, მომავალ წელს ადგილობრივი არჩევნები უნდა ჩატარდეს, სადაც უკვე შეეძლება მათ ხმის მიცემა.

4. აბიტურიენტთა მეორადი ჩარიცხვები

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანებით 2013 წლის სექტემბერში აბიტურიენტთა მეორადი ჩარიცხვები განხორციელდა.⁷ კერძოდ, 11-13 სექტემბერს, ყველა აბიტურიენტს, რომელმაც ოთხ საგანში მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი გადალახა და ვერ გახდა სტუდენტი, საშუალება მიეცა ხელახლა გაეგლო რეგისტრაცია და ჩარიცხულიყო უმაღლეს სასწავლებელში.⁸

მიუხედავად იმისა, რომ კანონით სამინისტროს ამგვარი გადაწყვეტილების მიღების უფლება აქვს, ჩარიცხვის წესის ამგვარ ცვლილებას წინა წლებში ადგილი არ ჰქონია, შესაბამისად, ჩნდება საფუძვლიანი ეჭვი, რომ ადგილი ჰქონდა რამდენიმე ათასი ამომრჩევლის გულის მოსაგებად განხორციელებულ ქმედებას.

⁶ <http://maestro.ge/?address=uc&id=55231&page=4>

⁷ <http://goo.gl/PhHB8v>

⁸ <http://goo.gl/8cuS6D>

V. ძალისმიერი ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება

როგორც წინა წლების გამოცდილებამ აჩვენა, სახელმწიფოს ძალისმიერი რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება, ძირითადად გამოიხატებოდა ამათუიმ პოლიტიკური ძალის აქტივისტების წინააღმდეგ ზეწოლაში, რასაც, როგორც წესი, ჰქონდა ფორმალური ან არაფორმალური ხასიათი. ფორმალურ ზეწოლას ადგილი აქვს, როდესაც პოლიტიკურად აქტიური პირის მიმართ ოფიციალურად მიმდინარეობს სისხლის სამართლის დევნა (ან ადმინისტრაციული წარმოება). არაფორმალური რეპრესიების დროს თანამდებობის პირების მხრიდან ადგილი აქვს ზეწოლას, რომელსაც ისინი არაოფიციალურად ახორციელებენ სამსახურეობრივი უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენების ხარჯზე. მსგავსი სახის პოლიტიკური ზეწოლას მრავლად ჰქონდა ადგილი 2012 წლის საპარლამენტო არჩევნების წინ, რაც აისახა ჩვენს ანგარიშებშიც.⁹

მიმდინარე წინასაარჩევნო პროცესები ამ მხრივ გაცილებით მშვიდ ვითარებაში მიმდინარეობდა. არ დაფიქსირებულა უშუალოდ საარჩევნო მიზნებისთვის სახელმწიფოს ძალისმიერი რესურსების მასიური გამოყენების ფაქტები, რაც გასული წლის წინა საარჩევნო პერიოდთან შედარებით უდავოდ მნიშვნელოვანი პროგრესია. თუმცა იყო გარკვეული საყურადღებო შემთხვევები:

1. ივანე მერაბიშვილის საქმე

სხვადასხვა უცხო ქვეყნის პოლიტიკოსებისა თუ საერთაშორისო ორგანიზაციების მხრიდან დიდი გამოხმაურება მოყვა „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ გენერალური მდივნის, ყოფილი შინაგან საქმეთა მინისტრისა და პრემიერის ივანე მერაბიშვილის დაკავებას, რომელსაც პროკურატურამ რამდენიმე ეპიზოდში წაუყენა ბრალი.

ჩვენი ორგანიზაცია 2013 წლის თებერვლიდან ახორციელებს გახმაურებული სისხლის სამართლის საქმეთა სასამართლო მონიტორინგს. ამ საქმეებთან დაკავშირებით მონიტორინგის პირველი ნაწილის შედეგები უკვე აისახა „გახმაურებული სისხლის სამართლის საქმეების სასამართლო მონიტორინგის შუალედური ანგარიშში“.¹⁰ გახმაურებულ სისხლის სამართლო მონიტორინგი ამჟამადც მიმდინარეობს და შუალედური ანგარიშის გამოქვეყნების შემდეგ ჩატარებული სასამართლო პროცესების მონიტორინგის შედეგები, მომდევნო ანგარიშში იქნება ასახული.

მონიტორინგის პერიოდში ვანო მერაბიშვილის სასამართლო საქმის განხილვისას არსებითი სახის პროცესუალური დარღვევები არ გამოვლენილა. „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ მხრიდან ყველაზე მეტი კითხვის ნიშანი მერაბიშვილისთვის აღკვეთის ღონისძიების შეფარდებას უკავშირდებოდა. მართლაც, სასამართლო პროცესზე პროკურატურამ საქმეში ჩართული ყველა პირისთვის აღკვეთის ღონისძიების შეფარდება მოითხოვა, თუმცა ეს მოთხოვნა მხოლოდ ივანე მერაბიშვილის შემთხვევაში დაკმაყოფილდა.

⁹ 2012 წლის 10 სექტემბრის შუალედური წინასაარჩევნო ანგარიში <http://goo.gl/p0eL7p>; იმავე წლის 27 სექტემბრის საბოლოო წინასაარჩევნო ანგარიში: <http://goo.gl/hzguL3>

¹⁰ იხ. გახმაურებული სისხლის სამართლის საქმეების სასამართლო მონიტორინგის შუალედური ანგარიში: <http://goo.gl/3HGt4V>

პროკურატურის მტკიცებით, დაკავების აუცილებლობა განპირობებული იყო იმით, რომ ბრალდებულს შეიძლებოდა საზღვარი გადაეკვეთა და მიმალულიყო, ასევე, გავლენა მოეხდინა მოწმეებზე და თავი აერიდებინა გამოძიებისთვის. ვანო მერაბიშვილი ერთ-ერთი ყველაზე გავლენიანი ფიგურა იყო საქართველოში, ის 2004-2012 წლებში შინაგან საქმეთა მინისტრი, ხოლო 2012 წლის ივლისიდან 2012 წლის 25 ოქტომბრამდე პრემიერ-მინისტრი იყო. 2013 წელს მას სხვა სახელითა და გვარით გაცემული პასპორტით საპრეზიდენტო დელეგაციასთან ერთად საზღვრის გადაკვეთის მცდელობაც ჰქონდა.¹¹

დაცვის მხარემ არ გაიზიარა ბრალდების არგუმენტები და მიიჩნია, რომ აღკვეთის ღონისძიებად პატიმრობის შეფარდება არ იყო საჭირო, რადგანაც მერაბიშვილი გამოცხადდა დაკითხვაზე და არ მიმალულა. მოსამართლემ, პროკურატურის დასაბუთება გაითვალისწინა და ივანე მერაბიშვილს პატიმრობა შეუფარდა. სასამართლო ხელისუფლებას არ განუცხადებია, რომ ამ მოსამართლეზე რაიმე ზეწოლას ჰქონდა ადგილი.

როგორც დაცვის მხარე, ასევე მისი მხარდამჭერები აპროტესტებდნენ იმ ფაქტს, რომ სასამართლო პროცესები ქუთაისში ტარდებოდა, თუმცა საქართველოს საპროცესო კანონმდებლობა პროკურატურას ამის ფორმალურ უფლებას აძლევს.

ჩვენი დაკვირვების მიხედვით, სასამართლო პროცესებზე დაცვის მხარის არსებითად უფლებები არ დარღვეულა. მხარეთა შეჭიბრებითობისა და თანასწორობის პრინციპები დაცული იყო. ვფიქრობთ, რომ პროცესის დასრულებამდე რთულია ითქვას რამდენად იყო პოლიტიკურად მოტივირებული მერაბიშვილის დაკავება. ასევე, რთულია განვსაჯოთ მთავრობის გადაწყვეტილება გამოძიების დაწყებასთან დაკავშირებით ოპოზიციური პარტიის ერთ-ერთი ლიდერის მიმართ. ცხადია, რომ კანონის უზენაესობის პრინციპებით ხელმძღვანელობისას პოლიტიკური არგუმენტების გამოყენება მიზანშეწონილი არ არის. კანონის წინაშე ყველა თანასწორია. პირის ბრალეულობას კი სასამართლო დაადგენს.

2. სხვა შემთხვევები

მერაბიშვილის საქმის გარდა, საანგარიშო პერიოდში კიდევ რამდენიმე საინტერესო შემთხვევას ჰქონდა ადგილი. 20 ოქტომბერს, გამთენიისას, 6 საათზე „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ საპრეზიდენტო კანდიდატის დავით ბაქრაძის ხარაგაულის შტაბის წევრის, ხარაგაულის რაიონის სოფელ ფარცხნალის შტაბის უფროსის და ხარაგაულის საკრებულოს წევრის „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობიდან“ ნინო ფხალაძის ოჯახში შევიდა ხარაგაულის პოლიციის რაიონული სამმართველოს უფროსი დავით კაპანაძე პოლიციის ათ თანამშრომელთან ერთად. გავრცელებული ცნობებით, ნინო ფხალაძის ოჯახში იარაღისა და ასაფეთქებელი ნივთიერების არსებობასთან დაკავშირებით პოლიციას ოპერატიული ინფორმაცია გააჩნდა. ჩვენი წარმომადგენელი ესაუბრა ნინო ფხალაძეს, რომელმაც განაცხადა, რომ ჩხრეკა რამდენიმე საათის განმავლობაში გრძელდებოდა და პოლიციელებმა ვერ აღმოაჩინეს ცეცხლსასროლი იარაღი. ასევე, მან განაცხადა, რომ რამდენიმე კვირის განმავლობაში ის იღებდა ზარებს გარკვეული პირებისგან, რომლებიც მას კოალიცია „ქართულ ოცნებასთან“ თანამშრომლობას სთავაზობდნენ. მისივე განცხადებით, მუქარას ადგილი არ ჰქონია. აღსანიშნავია, რომ ჩხრეკვის წინა დღეს დავით ბაქრაძის ხარაგაულის საარჩევნო შტაბის უფროსთან თორნიკე

¹¹ იხ. <http://www.radiotavisupleba.ge/content/vano-merabishvili/24792278.html>

ავალიშვილთან ერთად ნინო ფხალაძე ხარაგაულის მოსახლეობასთან წინასაარჩევნო შეხვედრებს ატარებდა.

6 სექტემბერს ქრთამის ალების ფაქტზე **მარტვილის** მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარის მოადგილე ბორის მიქავა შსს-ს ანტიკორუფციული სააგენტოს თანამშრომლებმა დააკავეს. გამოძიება მას სახელმწიფოს საკუთრებაში არსებული, 2500 კვ.მ. ფართობის მიწის მასივის გასხვისებაში, თანამდებობრივი ავტორიტეტის გამოყენებით დახმარებისა და სამსახურებრივი მფარველობის სანაცვლოდ, ქრთამის სახით 5000 ლარის ალებაში ედავება. ჩვენ გავესაუბრეთ საკრებულოს თავმჯდომარეს ზაალ გოროზიას და საკრებულოს ადმინისტრაციის უფროსს გურამ წოწორიას. საკრებულოს თავმჯდომარემ თქვა, რომ ბოლო თვეების განმავლობაში საკრებულოს წევრებზე პირდაპირი ზეწოლა ხდებოდა, მისი აპარატის თანამშრომლები, სოციალური თუ ინფრასტრუქტურის კომისიის წევრები არაერთხელ იყვნენ დაბარებულები ფინანსურ პოლიციაში, პროკურატურაში, იკვლევდნენ 2006 წლიდან დღემდე გაკეთებულ საქმეებს.

პირდაპირი პოლიტიკური ზეწოლა არ დადასტურდა **ფოთში** „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ აქტივისტებზე. პარტიის წარმომადგენლების განცხადებით, პროკურატურის მხრიდან პოლიტიკური პარტიის წევრებზე ადგილი ჰქონდა ზეწოლას. კერძოდ, 2013 წლის 28 აგვისტოს უბნის კოორდინატორები - ნუგზარ გოგუა, გრიგოლ ღვანია და ლუიზა ჯოლოხავა პროკურატურაში, მოწმის სახით, დაკითხვაზე დაიბარეს. ეს საკითხი გახდა უწყებათაშორისი კომისიის განხილვის საგანი, სადაც გამოირკვა, რომ დასავლეთ საქართველოს საოლქო პროკურატურა იძიებს „სამუშაოს მაძიებელთა აღრიცხვის პროგრამის“ საშუალებითა და სახელმწიფო ბიუჯეტის კუთვნილი თანხებით „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ სასარგებლოდ ამომრჩეველთა მოსყიდვის ფაქტებს და ამ საქმეზე მოწმის სტატუსით დაიკითხნენ ეს პირები. ერთ-ერთმა დაკითხულმა აქტივისტმა ჩვენთან საუბარშიც დაადასტურა, რომ დაკითხვამ მშვიდ გარემოში და ზეწოლას ადგილი არ ჰქონია ჩაიარა. მიუხედავად იმისა, რომ ძალოვანი უწყებების მხრიდან ზეწოლა არ დადასტურდა კომისიამ პროკურატურის ორგანოებს შეახსენა 2013 წლის შუალედური არჩევნებისას გაცემული რეკომენდაცია, რომლის თანახმადაც საგამოძიებო მოქმედებების ფარგლებში პოლიტიკური პარტიების აქტივისტებისა და საარჩევნო შტაბთა წევრების დაკითხვებისაგან თავის შეკავება კენჭისყრის დღემდე სასურველია, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც საქმის მიმართ არსებობს მაღალი საზოგადოებრივი ინტერესი ან იქმნება საპროცესო ვადის დარღვევის საფრთხე.¹²

საანგარიშო პერიოდში სავარაუდო ზეწოლის რამდენიმე ისეთი ფაქტი დაფიქსირდა, რომელიც შეიძლება პირდაპირ კავშირში არ არის საპრეზიდენტო არჩევნებთან, თუმცა არჩევნების სამართლიან და კონკურენტულ გარემოში ჩატარებისთვის ასეთი შემთხვევების თავიდან აცილება მნიშვნელოვანია. მუნიციპალიტეტის საკრებულოებსა და გამგეობებში არსებული ვითარება ირიბ, თუმცა კრიტიკულ გავლენას ახდენს საარჩევნო გარემოს ფორმირებაზე. ხშირ შემთხვევაში სწორედ ადგილობრივ დონეზე არსებული პოლიტიკური ვითარება განსაზღვრავს საოლქო თუ საუბნო საარჩევნო კომისიების გამართულ და კანონის შესაბამის ფუნქციონირებას.

ამ მხრივ საყურადღებო მოვლენებს ჰქონდა ადგილი **ბოლნისის** მუნიციპალიტეტში, სადაც 26 აგვისტოს პოსტიდან გადააყენეს ბოლნისის საკრებულოს თავმჯდომარე მალხაზ ერაძე, რის შემდეგაც, გამგეობის წინ აქციები

¹² <http://goo.gl/IRoKMV> ცხრილი N1, მე-8 შეტყობინება

გაიმართა. ერაძე და მისი მხარდამჭერები აცხადებენ, რომ რაიონში ძალაუფლების მიტაცებას ჰქონდა ადგილი. საკრებულოს წევრებმა გადაწყვეტილება რიგგარეშე სხდომაზე მიიღეს. მათი აზრით, ის დაკისრებულ მოვალეობას თავს ვერ ართმევდა. ერაძემ ჩვენს წარმომადგენელს განუცხადა, რომ საკრებულოს 13 წევრის მიერ რიგგარეშე სხდომაზე მისი გადაყენება უკანონო იყო და სხდომის ოქმი გაყალბებულია. ერაძის განცხადებითვე, იმპიჩმენტამდე ერთი თვით ადრე დაიწყო საკრებულოს წევრების მარნეულის და ბოლნისის შსს-ს განყოფილებებში დაბარება და დაშინება; „მათ სამი აზერბაიჯანელი დეპუტატის დაშინება მოახერხეს. რაც შემეხება მე, ჩემზეც იყო ზეწოლა - 8 საათის განმავლობაში მკითხავდნენ და ითხოვდნენ გადამეცა მათთვის საკრებულოს ბეჭედი. როდესაც არ დავთანხმდი კუსტარული წესით, სადღაც საამქროში სხვა ბეჭედი დაამზადეს.“

„ასევე, დარღვევით ჩატარდა ჩხრეკა ერაძის კაბინეტსა და სახლში. ჩხრეკას არ ესწრებოდა უფლებამოსილი პირი და მათ არ ჰქონდათ სასამართლოს გადაწყვეტილება,“ - აცხადებს ერაძის ადვოკატი, სოსო ხახუტაშვილი.

საკითხის შესასწავლად 12 სექტემბერს ბოლნისის იუსტიციის მინისტრი, თეა წულუკიანი და უწყებათაშორისი კომისიის წევრები სტუმრობდნენ¹³. კომისიის თავმჯდომარე საკრებულოს წევრებს დახურულ კარს მიღმა შეხვდა. უწყებათაშორისი კომისიის ოფიციალური ანგარიშის თანახმად, „გამოირკვა, რომ ქართული ოცნების ორი ჯგუფი ერთმანეთს დაუპირისპირდა საკრებულოს შიგნით. კომისიის თავმჯდომარემ შეხვედრა გამართა საკრებულოს ყველა წევრთან ერთდროულად, მათ შორის, დაპირისპირებულებთან, აგრეთვე საკრებულოს ახალ თავმჯდომარესთან და ახალ გამგებელთან, რის შემდეგაც სიტუაცია განიმუხტა და, საანგარიშო პერიოდში, სხვა ინციდენტს ბოლნისში ადგილი არ ჰქონია. თუმცა, კომისია თვალყურს ადევნებს ბოლნისში განვითარებულ მოვლენებს, რათა იქ მიმდინარე პოლიტიკურმა პროცესებმა ხელი არ შეუშალოს საპრეზიდენტო არჩევნების სამართლიან გარემოში ჩატარებას.“¹⁴

ამ ნაბიჯების მიუხედავად, ადგილობრივების განცხადებით, კონფლიქტი ამოწურული არ არის და სიტუაცია კვლავ დაძაბული რჩება, შესაბამისად საკითხი უნდა დარჩეს უწყებათაშორისი კომისიის დღის წესრიგში მის საბოლოო გადაწყვეტამდე. სამართალდამცავმა ორგანოებმა კი ზეწოლის ფაქტზე შესაბამისი რეაგირება მოახდინონ.

კიდევ ერთი სავარაუდო ზეწოლის ფაქტი **ახმეტაში** დაფიქსირდა. 22 აგვისტოს კახეთის საინფორმაციო ცენტრმა გაავრცელა ინფორმაცია¹⁵, რომ ახმეტის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს წევრებზე ზეწოლა ხორციელდებოდა; საკრებულოს წევრები მაჟორიტარი დეპუტატის ზურაბ ზვიადაურის ბიუროში ჰყავდათ დაბარებული და აიძულებდნენ, 23 აგვისტოს დაგეგმილ საკრებულოს სხდომის დღის წესრიგში საკრებულოს თავმჯდომარის ზაქარია ქინქლაძის გადაყენების საკითხი შეეტანათ. კახეთის საინფორმაციო ცენტრმა ასევე გაავრცელა საკრებულოს ერთ-ერთი წევრის (მან ანონიმურად დარჩენა ითხოვა) ინტერვიუ, სადაც ის ადასტურებს, რომ მაჟორიტარი ზურაბ ზვიადაური, გამგებლის მოვალეობის შემსრულებელი ბექა ბაიდაური და კახეთის პოლიციის უფროსის მოადგილე გოგიტა ღარიბაშვილი აიძულებდნენ ხელი მოეწერა საკრებულოს თავმჯდომარის გადადგომის

¹³ <http://kkpress.ge/index.php?do=fullmod/news&id=1370>

¹⁴ <http://goo.gl/ldvkTD> ცხრილი #1, მე-12 შეტყობინება;

¹⁵ <http://ick.ge/articles/15520-i.html>

მოთხოვნისთვის, წინააღმდეგ შემთხვევაში, მას ემუქრებოდნენ, რომ „ნარკოტიკს აღმოგიჩინებ და დაგაპატიმრებთ.“¹⁶

იმავე დღეს საკრებულოში შევიდა დეპუტატების განცხადება თავმჯდომარის გადაყენების თაობაზე, რომელსაც საკრებულოს 12 წევრი აწერდა ხელს. ბიუროს სხდომაზე, სადაც უნდა გადაწყვეტილიყო გადაყენების საკითხის 23 აგვისტოს დაგეგმილ საკრებულოს სხდომის დღის წესრიგში შეტანა, საკრებულოს მხოლოდ 7 წევრი დაესწრო და თავმჯდომარის იმპიჩმენტის ინიცირებას მხოლოდ ორმა დაუჭირა მხარი. მეორე დღეს, 23 აგვისტოს ახმეტის საკრებულოს წევრებმა საკრებულოში განმეორებითი მიმართვა წარადგინეს თავმჯდომარის თანამდებობიდან გადაყენების შესახებ. დაუსაბუთებელ მოთხოვნას ხელს საკრებულოს ის წევრებიც აწერენ, რომლებმაც წინა დღეს ბიუროს სხდომაზე იგივე მოთხოვნას მხარი არ დაუჭირეს და საკითხი ჩააგდეს. კახეთის საინფორმაციო ცენტრის ინფორმაციით, საკრებულოს წევრებს იმპიჩმენტის განმეორებით მოთხოვნა ახმეტის მაჟორიტარმა დეპუტატმა ზურაბ ზვიადაურმა აიძულა. კახეთის საინფორმაციო ცენტრის რესპოდენტი, რომელიც ამ შეხვედრას ესწრებოდა, აცხადებს¹⁷, რომ მაჟორიტარი დეპუტატის და გამგებლის მოვალეობის შემსრულებლის მხრიდან ადგილი ჰქონდა მუქარას პოლიციითა და პროკურატურით, მათი თქმით, „თავმჯდომარის შეცვლის საკითხი შეთანხმებულია პრემიერ – მინისტრთან. ამიტომ, აზრი არ აქვს წინააღმდეგობის გაწევას.“ 2 სექტემბერს საკრებულოს რიგგარეშე სხდომაზე¹⁸ 19 დამსწრე დეპუტატიდან 16-მა მხარი ქიჩქლაძის გადაყენებას დაუჭირა. იმავე სხდომაზე საკრებულოს ახალ თავმჯდომარედ „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ ყოფილი წევრი დავით იმერლიშვილი აირჩიეს.

ეს შემთხვევები გახდა თავისუფალი და სამართლიანი არჩევნებისათვის უწყებათაშორისი კომისიის განხილვის¹⁹ თემა, შედეგად კომისიამ ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოების მიმართ შეიმუშავა რეკომენდაცია: წინასაარჩევნო პერიოდში თავი შეიკავონ მნიშვნელოვანი საკადრო ცვლილებების განხორციელებისაგან, მათ შორის, ხელმძღვანელი პირების (გამგებლების, საკრებულოს თავმჯდომარეების) თანამდებობიდან გადაყენებისაგან, მათ შორის, იმპიჩმენტის წესით, რათა ეს არ იქნეს საჭარო მოსამსახურეთა პოლიტიკური ნიშნით გათავისუფლების და არჩევნების შედეგებზე გავლენის მოხდენის მცდელობად. ამ რეკომენდაციას შესაძლოა პრევენციული ხასიათი ჰქონოდა, თუმცა ვფიქრობთ, რომ სავარაუდო ზეწოლის ფაქტზე აუცილებელი იყო სამართალდამცავ ორგანოებს ადეკვატური რეაგირება მოეხდინათ.

¹⁶ <http://goo.gl/7eOE2Q>

¹⁷ <http://ick.ge/articles/15530-i.html>

¹⁸ <http://ick.ge/articles/15628-2013-09-03-06-42-31.html>

¹⁹ <http://justice.gov.ge/News/Detail?newsId=4294>

VI. ინსტიტუციური და მედია ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება

სახელმწიფოს ინსტიტუციური რესურსის პოლიტიკური მიზნებისთვის გამოყენება ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენების ერთ-ერთი სახეა და გულისხმობს წინასაარჩევნო ღონისძიებების ორგანიზება-ჩატარებისთვის სახელისუფლებო სტრუქტურების საოფისე ტექნიკის, სატრანსპორტო საშუალებების, შენობა-ნაგებობების, დაქვემდებარებული საჯარო მოხელეების და სახელმწიფოს თანხებით დაფინანსებული სხვა მატერიალური და ადამიანური რესურსების გამოყენებას. თუმცა, როგორც უკვე ითქვა, ეს არ არის მკაცრად განსაზღვრული დეფინიცია და ინსტიტუციური რესურსების უკანონო გამოყენებამ შესაძლოა უფრო ფართო შინაარსიც შეიძინოს. მედიარესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება კი სახელმწიფოს მიერ დაფინანსებული მედიასაშუალების რომელიმე პარტიის სასარგებლოდ ან საწინააღმდეგოდ გამოყენებას გულისხმობს.

2013 წლის 1 ივლისიდან ინსტიტუციური რესურსები, სხვა რესურსებთან შედარებით, საარჩევნო მიზნებით ყველაზე ხშირად გამოიყენებოდა. განსაკუთრებით აღსანიშნავია საჯარო მოხელეების საარჩევნო აგიტაციაში უკანონო მონაწილეობის ხშირი ფაქტები.

1. საჯარო მოხელეების მონაწილეობა საარჩევნო აგიტაციაში

11 სექტემბერს **ზუგდიდში**²⁰ „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ საპრეზიდენტო კანდიდატის დავით ბაქრაძის წინასაარჩევნო შეხვედრა გაიმართა, რომელსაც პარტიის წევრები და მხარდამჭერები ესწრებოდნენ. პარალელურად კი, „დაიცავი საქართველოს“ წარმომადგენლებმა „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ წინააღმდეგ სააგიტაციო აქცია გამართეს.

ჩვენი წარმომადგენლების დაკვირვებით, 11 სექტემბრის წინასაარჩევნო შეხვედრას ესწრებოდნენ ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს აპარატის თანამშრომლები, მათ შორის, საკრებულოს აპარატის უფროსი თემურ ბასილაია, ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს მატერიალურ-ტექნიკური საკითხთა განყოფილების უფროსი ბართლომე შელია, ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს სოციალურ საკითხთა განყოფილების უფროსი ლევან მაქაცარია, ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს იურიდიული საკითხთა განყოფილების წამყვანი სპეციალისტი ანა წითლიძე. პარალელურად გამართულ სააგიტაციო შეხვედრაში კი, რომელსაც „დაიცავი საქართველოს“ წევრი კახა მიქაია ხელმძღვანელობდა, მონაწილეობდა ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის სოფელ ჩხორის ტერიტორიული ორგანოს რწმუნებული ედემ კეკუტია და ზუგდიდის ქალაქის ტერიტორიული ორგანოს წამყვანი სპეციალისტი – ნუკრი ჭიჭონაია. ჩამოთვლილი თანამდებობის პირები წარმოადგენენ ადგილობრივი ხელისუფლების საჯარო მოხელეებს; შესაბამისად, მათ საარჩევნო კოდექსი სამუშაო საათებში უკრძალავს აგიტაციის გაწევას ან აგიტაციაში მონაწილეობას (საარჩევნო კოდექსის 45-ე მუხლის მე-4 ნაწილის „თ“ ქვეპუნქტი). იქიდან გამომდინარე, რომ აქცია მიმდინარეობდა სამუშაო საათებში (აქცია დაიწყო 16 საათზე), საჯარო მოხელეებმა დაარღვიეს საარჩევნო კოდექსი.

²⁰ <http://goo.gl/N0QeYf>

ფაქტის შესახებ ჩვენ მივმართეთ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას და მოვითხოვეთ სამართალდამრღვევთა დაჭარილება. ცესკომ არ დააკმაყოფილა ჩვენი საჩივარი, რადგან მიიჩნია, რომ წინასაარჩევნო აგიტაცია არ შეიძლება გამოიხატებოდეს უმოქმედობაში, შესაბამისად, აქციაზე დასწრება არ იძლევა წინასაარჩევნო აგიტაციაში მონაწილეობის შემადგენლობას, თუმცა, ჩვენ მიგვაჩინა, რომ აქციაზე დასწრება ასევე მოქმედებაა. გარდა ამისა, საარჩევნო კოდექსის 45-ე მუხლის მე-4 ნაწილი საჯარო მოხელეებს სამუშაო საათებში უკრძალავს როგორც აგიტაციის გაწევას²¹, ასევე აგიტაციაში მონაწილეობას. საარჩევნო კოდექსის მიხედვით, აგიტაცია არის „ნებისმიერი საჯარო მოქმედება“ რომელიც ხელს უწყობს კანდიდატის არჩევას, ანუ ამ განმარტებაში სრულიად თავსდება მარგველაშვილის მხარდამჭერი აქციის გამართვა, შესაბამისად, მასზე დასწრება აგიტაციაში მონაწილეობად უნდა ჩაითვალოს.

მსგავს შემთხვევას ჰქონდა ადგილი 7 ოქტომბერს ქალაქ ფოთში, სადაც კანდიდატ მარგველაშვილის მხარდამჭერ შეხვედრაზე²² იმყოფებოდა ფოთის მერის თანაშემწე ოთარ ხარჩილავა, რომელიც წარმოადგენს ადგილობრივი ხელისუფლების საჯარო მოხელეს, შესაბამისად სამუშაო საათებში აკრძალული აქვს აგიტაცია, ან მასში მონაწილეობა. ამავე შეხვედრაზე TSpres-ის ცნობით²³, იმყოფებოდა ერთ-ერთი საუბნო კომისიის თავმჯდომარე, რომელსაც არასამუშაო საათებშიც აკრძალული აქვს აგიტაციაში მონაწილეობა. ამ ფაქტებთან დაკავშირებით, ჩვენი მიმართვის შემდეგ ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ გამოარკვია, რომ მერის თანაშემწე დროებით გათავისუფლებული იყო სამსახურეობრივი მოვალეობების შესრულებისაგან, ხოლო საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარის შემთხვევაში შეხვედრაზე დასწრება არ მიიჩნია აგიტაციაში მონაწილეობად.

აგიტაციაში საჯარო მოხელეების უკანონო მონაწილეობა დაფიქსირდა 13 სექტემბერს ჩოხატაურშიც, სადაც „გურია ნიუსის“ ცნობით²⁴, პრეზიდენტობის კანდიდატ მარგველაშვილთან შეხვედრაში მონაწილეობდნენ გურიის სამხარეო პოლიციის სამმართველოს უფროსი გორა ფერსაშვილი, მისი მოადგილე გურამ ასათიანი, ჩოხატაურის პოლიციის სამმართველოს უფროსი აკაკი მაისურაძე და მისი მოადგილე, ზაზა დოლიძე. შინაგან საქმეთა სამინისტროს თანამშრომლების დასწრება წინასაარჩევნო შეკრებაზე აღიქმება როგორც წინასაარჩევნო აგიტაციაში მონაწილეობა, რაც მათ საარჩევნო კოდექსის 45-ე მუხლის მე-4 მუხლის „გ“ ქვეპუნქტის დარღვევაა და ითვალისწინებს ჯარიმას 2000 ლარს. შსს-ს თანამშრომლებს კონსტიტუციაც უკრძალავს ნებისმიერი სახის შეკრებაში თუ მანიფესტაციაში მონაწილეობის მიღებას.

ამ საკითხზეც ჩვენ საჩივრით მივმართეთ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას, რომელმაც მიიჩნია, რომ პოლიციის თანამშრომლები წინასაარჩევნო აგიტაციას მხოლოდ წესრიგის დაცვის მიზნით ესწრებოდნენ.

²¹ რაც კოდექსის მე-2 მუხლის „ჰ¹“ მუხლის თანახმად ნიშნავს: „ამომრჩეველთა მოწოდება საარჩევნო სუბიექტის/საარჩევნო სუბიექტების კანდიდატის მხარდასაჭერად ან საწინააღმდეგოდ, აგრეთვე ნებისმიერი საჯარო მოქმედება, რომელიც ხელს უწყობს ან ხელს უშლის მის არჩევას, ან/და რომელიც შეიცავს წინასაარჩევნო კამპანიის ნიშნებს, მათ შორის, წინასაარჩევნო ღონისძიების ორგანიზებაში/ჩატარებაში მონაწილეობა, საარჩევნო მასალების შენახვა ან გავრცელება, მხარდამჭერთა სიებზე მუშაობა, პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენლობებში ყოფნა.“

²² <http://goo.gl/H3F4Um>

²³ <http://goo.gl/H3F4Um>

²⁴ <http://goo.gl/K6Wa7L>

ამ ფაქტთან დაკავშირებით 23 სექტემბრის თავისუფალი და სამართლიანი არჩევნებისათვის უწყებათაშორისი კომისიამ შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიმართა რეკომენდაციით²⁵, პოლიციის თანამშრომელთათვის, როდესაც ისინი ესწრებიან საპრეზიდენტო კანდიდატთა წინასაარჩევნო შეხვედრებს წესრიგის დაცვის მიზნით, სავალდებულო გახდეს დადგენილი ნიმუშის ტანსაცმლის ტარება, რათა აღმოიფხვრას გაუგებრობა იმასთან დაკავშირებით, თუ რა დანიშნულებით ესწრება პოლიცია მსგავს შეხვედრებს. აღნიშნული წინადადება გაზიარებულ იქნა შსს-ის მიერ. სამინისტრომ შეიმუშავა საარჩევნო ინსტრუქციებში დამატებები, რომელთა თანახმადაც, შსს-ის ყველა მოსამსახურე ვალდებულია, მკაცრად დაიცვას პოლიტიკური ნეიტრალობის პრინციპი და საარჩევნო სუბიექტის მიერ ორგანიზებული აგიტაციის დროს უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით მონაწილეობისას ეცვათ დადგენილი ნიმუშის ფორმის ტანსაცმელი.

2. თანამდებობის პირის გათავისუფლება საარჩევნო კოდექსის დარღვევით

18 ოქტომბერს ქედის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარის მოადგილე ჯემალ შარაძე საკრებულომ დაკავებული თანამდებობიდან გადააყენა.²⁶ ამ გადაწყვეტილებით საკრებულომ დაარღვია საარჩევნო კოდექსის 49-ე მუხლის მე-7 ნაწილი, რომლის მიხედვითაც: „საარჩევნო სუბიექტების რეგისტრაციის ვადის გასვლიდან კენჭისყრის დღის დამთავრებამდე აკრძალულია ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს, პოლიციისა და პროკურატურის ხელმძღვანელ თანამდებობის პირთა საკადრო გადაადგილება, გარდა მათი უფლებამოსილების ვადის გასვლის ან/და მათ მიერ კანონის დარღვევის შემთხვევებისა.“ იქიდან გამომდინარე, რომ საკრებულოს თავმჯდომარის მოადგილე არის ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს თანამდებობის პირი მისი გადაყენება კენჭისყრის დღის დამთავრებამდე უკანონოა.

3. სააგიტაციო მასალების განთავსება

საჯარო მოხელეების აგიტაციაში უკანონო მონაწილეობის გარდა, საარჩევნო მიზნით სხვა სახის ინსტიტუციური რესურსების გამოყენების შემთხვევებიც დაფიქსირდა. კერძოდ:

წინასაარჩევნოდ ადგილი ჰქონდა სააგიტაციო მასალის განთავსების წესების დარღვევას. კერძოდ, ქუთაისში პრეზიდენტობის კანდიდატის, გიორგი მარგველაშვილის საარჩევნო პოსტერი, აღმაშენებლის მოედანზე, კანონდარღვევით განთავსდა.²⁷ პოსტერი თბილისისა და თამარ მეფის ქუჩების კუთხეში, ანუ ქალაქის პირველ ზონაში მდებარე შტაბის ფასადზე გაიკრა.

საარჩევნო კოდექსის 46.4 მუხლის შესაბამისად, იმ შენობა ნაგებობების ჩამონათვალს, სადაც საარჩევნო/სააგიტაციო მასალის განთავსება ნებადართული ან აკრძალულია, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო განსაზღვრავს. ქუთაისის შემთხვევაში მსგავსი ადგილები საკრებულოს თავმჯდომარის 2013 წლის 10 ივლისის #784 ბრძანებითაა განსაზღვრული. იმ ადგილებს შორის, სადაც სააგიტაციო მასალის განთავსება იკრძალება, ხვდება პირველ ზონაში არსებული შენობა - ნაგებობების ნებისმიერი ფასადიც. აღმაშენებლის მოედანს, ისევე როგორც თამარ მეფისა და თბილისის ქუჩებს პირველი ზონის სტატუსი „ქალაქ ქუთაისის

²⁵ <http://goo.gl/cMxwlj> ცხრილი N1, შეტყობინება N29

²⁶ <http://goo.gl/Cmmwuk>

²⁷ <http://goo.gl/X0Cvd3>

ტერიტორიების გამოყენებისა და განაშენიანების წესების დამტკიცების შესახებ" ქუთაისის საკრებულოს 2008 წლის 4 აპრილის მიღებული #153 დადგენილებით მიენიჭა. აქედან გამომდინარე, პირველ ზონაში არსებული ნაგებობის ფასადზე პლაკატის განთავსებით დაირღვა როგორც ქუთაისის საკრებულოს თავმჯდომარის 2013 წლის 10 ივლისის #784 ბრძანების, ასევე საარჩევნო კოდექსის მოთხოვნები.

იგივე ნორმებს არღვევენ სხვა საპრეზიდენტო კანდიდატებიც²⁸, რომლებსაც სააგიტაციო მასალა თავიანთ ოფისების ფასადებზე აქვთ გამოკრული, თუმცა ყველა ოფისი ქუთაისის პირველ ტერიტორიულ ზონაში მდებარეობს (გიორგი მარგველაშვილის - თამარ მეფის ქ. #3; გიორგი ბაქრაძის - წმინდა ნინოს #9; კობა დავითაშვილის - თამარ მეფის ქ. #26; ნინო ბურჯანაძის შტაბი - გრიშაშვილის ქ. #7), რაც საკრებულოს ზემოაღნიშნული დადგენილებით აკრძალულია.

3. საბიუჯეტო უწყებებში დასაქმებულ მხარდამჭერთა მობილიზება

2012 წლის წინასაარჩევნო პერიოდში მასობრივი ხასიათი ჰქონდა საჯარო მოხელეების, თუ სხვა სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსებული ორგანიზაციების თანამშრომლების პარტიულ ღონისძიებებზე მობილიზებას. ეს ტენდენცია ხშირად თანამდებობის პირების მხრიდან საჯარო მოსამსახურეებზე, როგორც სამსახურეობრივად დაქვემდებარებულ ან სხვაგვარად დამოკიდებულ პირებზე ზეგავლენის მოხდენის²⁹, ხშირად იძულების შედეგი იყო, ასეთი ტიპის ღონისძიებებზე ასევე განსაკუთრებით მაღალია ადმინისტრაციული რესურსების უკანონო გამოყენების რისკი. მიმდინარე წინასაარჩევნო პერიოდში არ შეინიშნებოდა მსგავსი იძულებითი აქციები, თუმცა საჯარო მოსამსახურეთა მობილიზება შედარებით ნაკლები მასშტაბებით, რამდენიმე მუნიციპალიტეტში მაინც დაფიქსირდა. ასევე აღსანიშნავია, რომ ეს მობილიზება, როგორც ჩანს, უფრო მეტად ნებაყოფლობითობას ეფუძნებოდა ვიდრე იძულებას.

7 სექტემბერს კასპში „ქართული ოცნების“ საპრეზიდენტო კანდიდატს გიორგი მარგველაშვილს საჯარო სკოლების პედაგოგები შეხვდნენ. შიდა ქართლის საინფორმაციო ცენტრის ინფორმაციით, მხარდამჭერთა მობილიზებას ორგანიზებული ხასიათი ჰქონდა და მას ხანდაკის, ახალქალაქის, ახალციხის, ხოვლის და სხვა ტერიტორიული ორგანოს რწმუნებულები ახორციელებდნენ. ხანდაკის რწმუნებულმა ჟურნალისტს განუცხადა, რომ მან 120 ადამიანის ტრანსპორტირება უზრუნველყო³⁰. ტერიტორიული ორგანოს რწმუნებულები ადგილობრივი თვითმმართველობის საჯარო მოხელეები არიან და შესაბამისად ჩნდება საფუძვლიანი ეჭვი, რომ მათი მხრიდან მოხდა სახელმწიფოს ადმინისტრაციული რესურსების გამოყენება კონკრეტული პოლიტიკური სუბიექტის სასარგებლოდ, რაც საარჩევნო კოდექსის 48-ე მუხლის 1 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის დარღვევაა და ითვალისწინებს ჯარიმას 2000 ლარის ოდენობით.

ჩვენ შესაძლო დარღვევის შესახებ მივმართეთ ცენტრალურ საარჩევნო კომისიას, რომელმაც არ დაადგინა საარჩევნო კოდექსის დარღვევა. ცესკოს განკარგულების მიხედვით, მათ გამოითხოვეს ინფორმაცია „ქართული ოცნება - დემოკრატიული საქართველოსგან“ და მუნიციპალიტეტისგან. პარტიამაც და მუნიციპალიტეტმა უარყვეს მასწავლებლების ტრანსპორტირებაში მათი

²⁸ <http://goo.gl/Cg0dFv>

²⁹ საარჩევნო კოდექსის 49-ე 1 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით აკრძალულია „სამსახურეობრივად დაქვემდებარებული ან სხვაგვარად დამოკიდებული პირის ჩაბმას ისეთ საქმიანობაში, რომელიც ხელს უწყობს კანდიდატის წარდგენას ან/და არჩევას“.

³⁰ <http://goo.gl/wfj9Cb>

მონაწილეობა, ხოლო გიორგი მარგველაშვილის კასპის რაიონული საარჩევნო შტაბის ხელმძღვანელის რამაზ ბერიანიძის 25 სექტემბრის მოხსენებითი ბარათიდან ჩანს, რომ მათ ხელთ არსებული მონაცემებით, ზემოაღნიშნულ ღონისძიებაში გამოყენებული სატრანსპორტო საშუალებებიდან მხოლოდ ორი მიკროავტობუსი ეკუთვნოდა ერთ პიროვნებას რომელმაც საკუთარი სურვილით მოახდინა ადამიანთა ტრანსპორტირება, ხოლო სხვა მიკროავტობუსები წარმოადგენდნენ ე.წ. „ხაზის მიკროავტობუსებს“, რომლებიც ასევე შესაძლოა იმყოფებოდეს კერძო საკუთრებაში.³¹ როგორც ჩანს, ადმინისტრაციული წარმოებისას ცესკომ ზუსტად ვერ დაადგინა თუ ვისი კუთვნილი მიკროავტობუსებით ხდებოდა ხალხის მობილიზება, განკარგულებაში ცესკო ითხოვს ინფორმაციას სხვადასხვა ორგანოებისგან („ქართული ოცნება“, კასპის მუნიციპალიტეტი), თუმცა არ ითხოვს ინფორმაციას ხანდაკის ტერიტორიული ერთეულის რწმუნებულისაგან, რომელიც არის ერთადერთი ადამიანი, ვინც, ჩვენს მიერ მიწოდებული მასალების მიხედვით³² ზუსტად იცის, თუ ვისი კუთვნილი სატრანსპორტო საშუალებებით მოხდა ადამიანების ტრანსპორტირება.

მსგავსი შეხვედრები „ქართული ოცნების“ პრეზიდენტობის კანდიდატმა გიორგი მარგველაშვილმა წინასაარჩევნო კამპანიის ფარგლებში ველისციხეში, გურჯაანსა და საგარეჯოშიც გამართა. მარგველაშვილს ძირითადად საჯარო სკოლების პედაგოგები და საჯარო მოსამსახურეები დახვდნენ. ველისციხეში შეხვედრა კულტურის სახლის წინ გაიმართა. როგორც კახეთის საინფორმაციო ცენტრს საჯარო სკოლის რამდენიმე პედაგოგმა განუცხადა, დირექტორმა ნინო ნესუაშვილმა დილით, როცა სკოლაში მასწავლებლები შეიკრიბნენ, გამოაცხადა, რომ ისინი 12:00 საათისთვის მარგველაშვილთან შეხვედრაზე უნდა წასულიყვნენ. ველისციხის შემდეგ მარგველაშვილმა შეხვედრა გურჯაანში, გურამიშვილის ქუჩაზე გამართა. სპეციალურად შეხვედრისთვის გზა წინასწარ გადაიკეტა, რადგან სცენა დაამონტაჟეს, თუმცა გზის გადაკეტვის თაობაზე მუნიციპალიტეტის გამგეობას ინფორმაცია წინასწარ არ გაუვრცელებია. გურჯაანის შემდეგ მარგველაშვილი საგარეჯოში გაემგზავრა. საგარეჯოში შეხვედრა 15:00 საათზე დაიწყო. შეხვედრას საგარეჯოშიც ძირითადად პედაგოგები ესწრებოდნენ. აღსანიშნავია, რომ მარგველაშვილთან შეხვედრის დაწყებამდე დაახლოებით ერთი საათით ადრე დაიბარეს მოსწავლეთა მშობლები საჯარო სკოლებში, სადაც მათ სასწავლო წიგნები გადასცეს. წიგნების გადაცემის შემდეგ მშობლები მარგველაშვილთან შეხვედრას შეუერთდნენ.³³

1 ოქტომბერს მარგველაშვილმა წინასაარჩევნო შეხვედრა თელავში გამართა, კახეთის საინფორმაციო ცენტრის ინფორმაციით, ახმეტიდან, გურჯაანიდან, ყვარლიდან, სიღნაღიდან, ლაგოდეხიდან და კახეთის სხვა რაიონებიდან მასწავლებლები თელავში „ქართული ოცნების“ რაიონული წარმომადგენლობების ორგანიზებით ჩავიდნენ. პრემიერის და პრეზიდენტობის კანდიდატის დასახვედრად თითო სკოლიდან 10–15 მასწავლებელი წაიყვანეს.³⁴ მოგვიანებით გიორგი მარგველაშვილმა პედაგოგების მობილიზაციასთან დაკავშირებით განაცხადა, რომ ცენტრალური შტაბი შეისწავლის კონკრეტულად ამ საკითხს³⁵, თუმცა ამ ფაქტის შესახებ შემდგომი გამოხმაურება აღარ მოჰყოლია.

³¹ <http://goo.gl/SUHj5y> ცესკოს განკარგულება N436/2013

³² <http://goo.gl/wfj9Cb>

³³ <http://goo.gl/DZrF9z>

³⁴ <http://goo.gl/gzCoZf>

³⁵ <http://www.netgazeti.ge/GE/105/News/23350/>

4. მედიარესურსის გამოყენება

ინსტიტუციურ რესურსებთან ერთად წინასაარჩევნო პერიოდში სავარაუდოდ საარჩევნო მიზნით მედიარესურსის გამოყენების ერთი შემთხვევაც დაფიქსირდა. კერძოდ, 10 სექტემბერს „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობას“ საზოგადოებრივმა მაუწყებელმა ექვსი პოლიტიკური შინაარსის ვიდეორგოლის ეთერში განთავსებაზე იმ მიზეზით უთხრა უარი³⁶, რომ ეს ვიდეომასალა წინასაარჩევნო რეკლამის მოთხოვნებს არ აკმაყოფილებდა. უფრო ზუსტად, საუბარი იყო იმაზე, რომ ვიდეორგოლებში არსად ჩანდა კვალიფიციური საარჩევნო სუბიექტი „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობა“. მიგვანჩნია, რომ საზოგადოებრივ მაუწყებელს პარტიის 6 კლიპიდან 2 რგოლის განთავსებაზე მაინც არ უნდა ეთქვა უარი.³⁷

ამ საკითხის სპეციფიკიდან გამომდინარე, საარჩევნო სუბიექტის ცნება საზოგადოებრივმა მაუწყებელმა ფართოდ განმარტა, რითაც ის სუბიექტად საპრეზიდენტო კანდიდატთან ერთად, პარტიასაც მიიჩნევს. ეს მართებულად მიგვანჩნია, თუმცა მაუწყებლის გადაწყვეტილებაში მაინც იყო ერთი პრობლემა: საარჩევნო კოდექსი გვეუბნება, რომ წინასაარჩევნო რეკლამაში უნდა ჩანდეს საარჩევნო სუბიექტი ან/და მისი საარჩევნო ნომერი, თუმცა ეს არ ნიშნავს იმას, რომ აქ საუბარია მხოლოდ კლიპის შემკვეთ საარჩევნო სუბიექტზე, ამ შემთხვევაში ნებისმიერი საარჩევნო სუბიექტი უნდა მოვიაზროთ, რადგან კანონი არ იძლევა მითითებას იმაზე, თუ რომელი საარჩევნო სუბიექტი ან ნომერი უნდა ჩანდეს რეკლამაში. აქედან გამომდინარე, საზოგადოებრივ მაუწყებელს „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ ექვსი ვიდეორგოლიდან მინიმუმ ორი მათგანის (კლიპი „დასაქმება“, 1³⁸ და „საწარმოები“, 3³⁹) განთავსებაზე უარი არ უნდა ეთქვა, რადგანც ამ კლიპებში ჩანს საარჩევნო სუბიექტი „ქართული ოცნება“, რითიც კანონის მოთხოვნები სრულდება. ეს პრობლემა რამდენიმე დღეში გადაიჭრა მას შემდეგ, რაც „ერთიანმა ნაციონალურმა მოძრაობამ“ ვიდეორგოლში საკუთარი სახელი მიუთითა, თუმცა მაინც მიგვანჩნია, რომ საზოგადოებრივი მაუწყებლის თავდაპირველი გადაწყვეტილება პოლიტიკურად იყო მოტივირებული. ამ ეჭვს თავად საზოგადოებრივი მაუწყებლის გენერალური დირექტორის მოვალეობის შემსრულებლის, თამაზ ტყემალაძის განცხადებაც ამყარებს, რომლის თქმითაც „ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ რეკლამას იმიტომ არ გაუშვებს, რომ იგი „ქართული ოცნების“ ანტირეკლამას წარმოადგენს. ცნობისათვის, წინასაარჩევნო რეკლამა, ქართული კანონმდებლობით, შეიძლება მოიცავდეს საარჩევნო სუბიექტის წინააღმდეგ მიმართული შინაარსის გზავნილებსაც.

³⁶ <http://goo.gl/OHgtYl>

³⁷ <http://goo.gl/cvyfVK>

³⁸ <http://goo.gl/Mb9ytR>

³⁹ <http://goo.gl/4n7RfB>

VII. ფინანსური ადმინისტრაციული რესურსების საარჩევნო მიზნით გამოყენება

საპრეზიდენტო არჩევნების წინაპერიოდში ამ ტიპის ადმინისტრაციული რესურსის გამოყენებას თითქმის არ ჰქონია ადგილი. დაფიქსირდა ერთი შემთხვევა აჭარაში, როდესაც ადგილობრივი ბიუჯეტის ცალკეული პროგრამების დაფინანსება 1 ივლისის შემდეგ გაიზარდა, რაც კანონდარღვევა იყო, ვინაიდან წინასაარჩევნო პერიოდში ბიუჯეტის ნებისმიერი პროგრამის ზრდა აკრძალულია. მოგვიანებით კანონში შევიდა ცვლილება, რომლის მიხედვითაც, საბიუჯეტო პროგრამების ზრდა არჩევნებამდე 2 თვის განმავლობაში შეიზღუდება და არა - წინასაარჩევნო პერიოდის დროს. აქედან გამომდინარე, რადგანაც ზემოთ ნახსენები ცვლილებები არჩევნებამდე 2 თვეზე ადრე განხორციელდა ეს ქმედებები სასამართლომ კანონდარღვევად არ მიიჩნია.

უფრო კონკრეტულად, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2013 წლის ბიუჯეტში უმაღლესმა საბჭომ 24 ივლისს ცვლილებები შეიტანა და რამდენიმე საბიუჯეტო ქვეპროგრამა გაზარდა. რაც საარჩევნო კოდექსის მაშინდელი რედაქციის დარღვევას წარმოადგენდა. კერძოდ კოდექსის 49-ე მუხლის მე-3 პუნქტის მიხედვით, არჩევნების დანიშვნის დღიდან არჩევნების შედეგების შეჭამებამდე აკრძალულია იმ საბიუჯეტო პროგრამების ზრდა, რომლებიც არჩევნებამდე გათვალისწინებული იყო ბიუჯეტით. მართალია კოდექსის 49-ე მუხლი მხოლოდ საბიუჯეტო პროგრამებზე საუბრობს და არ აკონკრეტებს ქვეპროგრამებს, რომლებიც საბიუჯეტო პროგრამების ნაწილებს წარმოადგენს, თუმცა აღნიშნული ნორმის მიზანია მთავრობამ წინასაარჩევნოდ არ მოახდინოს ბიუჯეტით მანიპულირება ამომრჩევლის ნებაზე, ეს კი როგორც მთლიანი საბიუჯეტო პროგრამის, ისე მისი ერთ-ერთ ქვეპროგრამის გაზრდითაც შეიძლება. აქედან გამომდინარე აშკარაა, რომ უმაღლესმა საბჭომ 24 ივლისის საბიუჯეტო ცვლილებით, დაარღვია საარჩევნო კოდექსის 49-ე მუხლის მაშინდელი რედაქცია.